

ZARZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 6 grudnia 1963 r.

w sprawie używania służbowych pojazdów samochodowych.

Na podstawie art. 26 ustawy z dnia 27 listopada 1961 r. o transporcie drogowym i spedycji krajowej (Dz. U. Nr 53, poz. 297) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Przepisy zarządzenia stosuje się do państwowych jednostek organizacyjnych oraz do organizacji społecznych i spółdzielczych, zwanych dalej w skróceniu „jednostkami”.

2. Przepisy zarządzenia nie mają zastosowania do przewozu osób i ładunków, wykonywanego dla własnych potrzeb:

- 1) pojazdami samochodowymi jednostek podległych Ministrowi Obrony Narodowej i Ministrowi Spraw Wewnętrznych, z wyjątkiem pojazdów Komendy Głównej Straży Pożarnej, Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz przedsiębiorstw podległych tym ministrom,
- 2) pojazdami samochodowymi jednostek więziennictwa, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich, podległych Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 2. Przepisy zarządzenia dotyczące prezydentów wojewódzkich rad narodowych stosuje się również do prezydentów rad narodowych miast wyłączonych z województw.

Rozdział 2.

Służbowe pojazdy samochodowe.

§ 3. 1. Za służbowe pojazdy samochodowe, zwane dalej „pojazdami służbowymi”, uważa się należące do jednostek pojazdy wymienione w ust. 2, służące do zaspokajania ich własnych potrzeb przewozowych.

2. Do pojazdów służbowych (ust. 1) zalicza się:

- 1) samochody osobowe,
- 2) motocykle i motorowery,
- 3) samochody ciężarowe o ładowności do 1,5 t włącznie,
- 4) autobusy przeznaczone do przewozu nie więcej niż 15 osób łącznie z kierowcą.

3. Używanie do własnych potrzeb przewozowych samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 1,5 t i auto-

busów przeznaczonych do przewozu więcej niż 15 osób łącznie z kierowcą normują odrębne przepisy.

§ 4. 1. Służbowe samochody osobowe, motocykle i autobusy przeznaczone do przewozu nie więcej niż 15 osób łącznie z kierowcą mogą być używane przez jednostki po uzyskaniu etatu samochodowego.

2. Uzyskanie etatu samochodowego dla samochodów ciężarowych o ładowności do 1,5 t wymagane jest tylko od jednostek budżetowych.

3. Etaty samochodowe jednostek budżetowych w dziale administracji i wymiaru sprawiedliwości ustala Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Finansów:

- 1) dla ministerstw, centralnych urzędów oraz innych jednostek pozostających na budżecie centralnym — na wniosek właściwego ministra, kierownika właściwego urzędu lub kierownika jednostki,
- 2) dla prezydentów rad narodowych — na wniosek przewodniczących prezydentów wojewódzkich rad narodowych, jako kontyngenty wojewódzkie.

4. Etaty samochodowe centralnych organizacji spółdzielczych ustala na wniosek prezesa zarządu centralnej organizacji spółdzielczej Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Finansów.

5. Etaty samochodowe organizacji społecznych o zasięgu ogólnokrajowym dotowanych z budżetu centralnego ustala Minister Komunikacji na wniosek organu naczelnego organizacji społecznej po zaopiniowaniu przez organ dotujący.

6. Etaty samochodowe jednostek nie wymienionych w ust. 3, 4 i 5 ustala według wytycznych Ministra Komunikacji organ do spraw komunikacji prezydium właściwej terenowo wojewódzkiej rady narodowej na wniosek kierownika jednostki, zgłoszony za zgodą jednostki nadrzędnej.

7. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności w razie naruszenia przepisów § 14, organ właściwy do ustalania etatów samochodowych może zmniejszyć liczbę ustalonych etatów samochodowych.

§ 5. 1. Ilości etatów i środki finansowe na zakup i eksploatację pojazdów służbowych powinny być ustalone w terminach przewidzianych na opracowanie narodowego planu gospodarczego i budżetu.

2. Zwiększenie ustalonej na dany rok ilości etatów pojazdów służbowych może być dokonane wyłącznie w razie zmiany zadań lub zmian organizacyjnych jednostki, jeżeli wynikają one z odpowiednich przepisów prawnych, wydanych po uchwaleniu narodowego planu gospodarczego i budżetu.

§ 6. Służbowe samochody osobowe dzieli się na:

- 1) reprezentacyjne (R) — związane ze stanowiskiem służbowym osoby, której samochód został przydzielony,
- 2) funkcyjne (F) — związane z wykonywaniem przez pracownika lub grupę pracowników określonych czynności służbowych, wymagających szybkiego przenoszenia się z miejsca na miejsce, i bez których czynności te nie mogą być wykonane,
- 3) administracyjne (A) — przeznaczone do zaspokajania w jednostce potrzeb administracyjnych, których zaspokojenie przy użyciu środków transportu publicznego nie jest możliwe lub napotyka trudności ze względu na brak dogodnych połączeń komunikacyjnych.

§ 7. 1. Warunki uznania samochodu osobowego za reprezentacyjny (R) określają odrębne przepisy.

2. Uznanie samochodu osobowego za funkcyjny (F) bądź administracyjny (A), określenie obszaru ich używania i ustalenie dla nich normy rocznego przebiegu następuje łącznie z przyznaniem etatu samochodowego przez organ ustalający etat (§ 4).

3. Na podstawie uznania samochodu osobowego za reprezentacyjny, funkcyjny lub administracyjny, organ do spraw komunikacji prezydium właściwej terenowo powiatowej (miejskiej, dzielnicowej) rady narodowej obowiązany jest wpisać w dowodzie rejestracyjnym literę „R”, „F”, lub „A”, a w stosunku do samochodów „F” i „A” — ponadto obszar, na którym samochód może być używany.

§ 8. 1. Samochody reprezentacyjne (R) nie podlegają ograniczeniom w używaniu ani kontroli celowości ich wyjazdów poza kontrolą w zakresie przepisów ruchu drogowego.

2. Samochody funkcyjne (F) i administracyjne (A) mogą być używane w ramach ustalonych dla nich obszarów oraz norm rocznych przebiegów.

3. Roczne normy przebiegów samochodów osobowych, o których mowa w ust. 2, określa organ ustalający etat samochodowy w następujących granicach:

- 1) dla samochodów funkcyjnych (F) do 35.000 km,
- 2) dla samochodów administracyjnych (A) do 24.000 km.

4. Organ, o którym mowa w ust. 3, może w uzasadnionych przypadkach ustalić roczną normę przebiegu wyższą od podanej w ust. 3, najwyżej o 40% tej normy.

5. Organ do spraw komunikacji prezydium właściwej terenowo wojewódzkiej rady narodowej może w uzasadnionych przypadkach wydać jednorazowe zezwolenie na przekroczenie ustalonego obszaru.

§ 9. Samochód funkcyjny (F) lub administracyjny (A) nie podlega ograniczeniu co do obszaru i celowości używania, jeżeli przewozi osobę uprawnioną do korzystania z pojazdu samochodowego bez ograniczeń na podstawie zaświadczenia wydanego przez Ministra Komunikacji na wniosek właściwego ministra (kierownika urzędu centralnego), przewodniczącego prezydium wojewódzkiej rady narodowej albo naczelnych organów organizacji społecznych lub spółdzielczych.

§ 10. 1. Pojazdy służbowe, z wyjątkiem przypadków określonych w § 16 ust. 1 i 2, mogą być używane wyłącznie do zaspokojenia służbowych potrzeb przewozowych.

2. Przy przejazdach miejscowych należy korzystać przede wszystkim z miejskich środków lokomocji (tramwa-

je, trolejbusy i autobusy), a w przypadkach szczególnie uzasadnionych — również z taksówek (dorożek), za zwrotem kosztów rzeczywistych.

§ 11. 1. Pojazdy służbowe jednostek, o których mowa w § 4 ust. 1 i 2, są rejestrowane przez właściwy do spraw komunikacji organ prezydium powiatowej (miejskiej, dzielnicowej) rady narodowej na podstawie dowodu przydziału etatu. Jeden odcinek dowodu przydziału etatu pozostaje w aktach organu rejestrującego.

2. W razie cofnięcia etatu organ do spraw komunikacji, o którym mowa w ust. 1, wycofa pojazd służbowy z ruchu przez unieważnienie dowodu rejestracyjnego i odebranie tablic ze znakami rejestracyjnymi.

3. Zarejestrowanie innego pojazdu służbowego na ten sam dowód przydziału etatu może nastąpić dopiero po wycofaniu z ruchu pojazdu uprzednio zarejestrowanego.

4. W razie przydzielenia pojazdu służbowego innej jednostce lub zmiany siedziby jednostki w ramach tego samego resortu (urzędu centralnego) i przeniesienia pojazdu na teren innego województwa, powiatu lub miasta, pojazd służbowy może być przerejestrowany po stwierdzeniu, że był poprzednio zarejestrowany na podstawie właściwego dowodu przydziału etatu.

§ 12. 1. Służbowe samochody osobowe, samochody ciężarowe i autobusy (§ 3 ust. 2 pkt 1, 3 i 4) mogą oprócz kierowców zawodowych prowadzić w uzasadnionych przypadkach inni pracownicy jednostek pod warunkiem posiadania prawa jazdy odpowiedniej kategorii oraz uzyskania pisemnego zezwolenia właściwego ministra (kierownika centralnego urzędu, centralnej instytucji) lub osoby przez niego upoważnionej. W stosunku do pracowników prezydiów rad narodowych i przedsiębiorstw podległych tym prezydiom, wymagane jest zezwolenie przewodniczącego prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

2. Zezwolenie (ust. 1) nie może być wydane na okres krótszy niż 3 miesiące.

§ 13. Pojazdy służbowe powinny mieć w zasadzie stałe miejsce postoju w garażach jednostek, do których są przydzielone.

§ 14. Zabrania się używania pojazdów służbowych do przewozów:

- 1) przekraczających cel lub zadania służbowe zleczone do wykonania pracownikowi użytkującemu pojazd służbowy,
- 2) zarobkowych,
- 3) poza obszary określone dla danego pojazdu (§ 8 ust. 2),
- 4) bez kart drogowych odpowiednio wypełnionych,
- 5) bez sprawnie działających i zaplombowanych liczników kilometrów.

Rozdział 3.

Przewóz do pracy i z pracy pracowników jednostek służbowymi samochodami osobowymi.

§ 15. 1. Używanie służbowych samochodów osobowych do przewożenia do pracy i z pracy pracowników, a w szczególności kierowców jednostek i ich zastępców, może nastąpić w szczególnie uzasadnionych przypadkach pod warunkiem uzyskania pisemnego zezwolenia kierownika jednostki nadrzędnej.

2. W stosunku do pracowników na stanowiskach kierowniczych w ministerstwach (centralnych urzędach) i centralnych instytucjach wymagane jest zezwolenie właściwego ministra (kierownika centralnego urzędu, kierownika centralnej instytucji).

3. W stosunku do pracowników prezydiów rad narodowych i przedsiębiorstw podległych tym prezydium wymagane jest zezwolenie przewodniczącego prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

4. Organy udzielające zezwoleń (ust. 1—3) prowadzą rejestr wydanych zezwoleń.

5. Przewozy określone w ust. 1—3 mogą się odbywać w zasadzie w granicach miejscowości, w której znajduje się siedziba jednostki, przy czym za miejscowość taką uważa się również Górnśląskie Zagłębie Węglowe i zespół miast Gdańsk—Sopot—Gdynia.

Rozdział 4.

Używanie pojazdów służbowych jednostek do celów niesłużbowych.

§ 16. 1. Kierownik jednostki może na pisemny wniosek organizacji społecznej lub politycznej, działającej na terenie danej jednostki, użyć jej nieodpłatnie pojazd służbowy wraz z kierowcą do użytku z zachowaniem przepisów § 8 ust. 2, o ile zamierzony wyjazd ma na celu dobro ogólnospołeczne.

2. W uzasadnionych przypadkach kierownik jednostki może na wniosek rady zakładowej (rady miejscowej) zezwolić pracownikowi lub zespołowi pracowników, z zachowaniem przepisu § 8 ust. 2, na użycie pojazdu służbowego do innych celów niż służbowe, pod warunkiem, że nie ucierpi przez to normalny tok służby w jednostce.

3. Za używanie pojazdów do celów, o których mowa w ust. 2, pobiera się następujące należności:

- 1) przy użyciu samochodów osobowych z silnikiem o pojemności cylindrów do 2 litrów — 1,60 zł za 1 km przebiegu,
- 2) przy użyciu samochodów osobowych z silnikiem o pojemności cylindrów ponad 2 litry — 1,90 zł za 1 km przebiegu,
- 3) przy użyciu autobusów — 2,10 zł od każdej osoby za każdą godzinę wynajmu, liczoną od chwili wyjazdu z zajezdni do powrotu do tejże zajezdni, najmniej jednak za faktyczną ilość miejsc siedzących w autobusie i najmniej za jedną godzinę,
- 4) przy użyciu samochodów ciężarowych:
 - a) za pojazd o ładowności do 0,5 tony włącznie — 20 zł za każdą godzinę,
 - b) za pojazd o ładowności ponad 0,5 do 1 tony włącznie — 22 zł za każdą godzinę,
 - c) za pojazd o ładowności ponad 1,0 do 1,5 tony włącznie — 24 zł za każdą godzinę.

4. Należności podane w ust. 3 pkt 3 i 4 stosuje się, jeżeli przebieg pojazdu przypadający średnio na każdą opłaconą godzinę nie jest większy od 15 km. W razie przekroczenia tej normy należności pobiera się za tę ilość godzin, jaka wypada z podzielenia sumy przejechanych kilometrów przez 15. Godziny zaokrągla się przez opuszczenie okresów czasu do 30 minut, a podwyższa się do pełnej godziny okresy czasu ponad 30 minut.

5. Przepisy ust. 3 i 4 nie mają zastosowania w razie używania pojazdów służbowych w przypadkach określonych w zarządzeniu nr 83 Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 1962 r. w sprawie pokrywania kosztów używania pojazdów samochodowych uspołecznionych zakładów pracy dla celów wypoczynku świątecznego pracowników tych zakładów (Monitor Polski Nr 63, poz. 303).

Rozdział 5.

Używanie pojazdów samochodowych i motorowerów stanowiących własność osobistą pracowników jednostek do zaspokojenia potrzeb służbowych.

§ 17. Do zaspokojenia potrzeb służbowych mogą być używane samochody osobowe, motocykle i motorowery stanowiące własność osobistą pracowników jednostek, zwane dalej „pojazdami prywatnymi”, za zgodą tych pracowników.

§ 18. 1. Użycie pojazdu prywatnego w sprawach służbowych może nastąpić na podstawie karty drogowej samochodu osobowego, wydanej używającemu pojazd, a w przypadkach przejazdów na dalekich odcinkach — ponadto na podstawie polecenia wyjazdu służbowego lub delegacji służbowej.

2. Przy przejazdach na dalekich odcinkach samochodem osobowym — samochód powinien być użyty do równoczesnego przewozu kilku pracowników, jeżeli udają się w tym samym kierunku w podróż służbową, chyba że z uzasadnionych powodów kierownik jednostki zlecającej podróż służbową lub delegującą zarządzi inaczej.

3. W karcie drogowej (ust. 1), w rubryce przeznaczonej do wpisywania numeru inwentarzowego pojazdu, jednostka wpisuje wyraz „prywatny”; rubryk do rozliczania paliwa nie wypełnia się. W uzasadnionych przypadkach jednostka powinna zaznaczyć w karcie drogowej limit przebiegu pojazdu w kilometrach, niezbędny do wykonania danego zadania służbowego. Dane dotyczące poszczególnych jazd wpisuje do karty drogowej pracownik używający pojazdu prywatnego w sprawach służbowych. Jest on odpowiedzialny za właściwe i zgodne ze stanem faktycznym dokonanie wpisów.

§ 19. 1. Dla celów kontroli wyjazdów w sprawach służbowych pojazdami prywatnymi jednostka obowiązana jest założyć i prowadzić osobną książkę kontroli wydanych kart drogowych na pojazdy prywatne, w której powinny być kolejno wpisane wydane karty drogowe.

2. Książka (ust. 1) powinna zawierać rubryki: liczbę porządkową, nazwisko i imię korzystającego z własnego pojazdu w sprawach służbowych, numer i datę wydanej karty drogowej, cel i miejsce docelowe jazdy oraz uwagi. Stronice książki powinny być ponumerowane, przesnurowane, a końce sznurów opatrzone odciskiem pieczęci jednostki; książka powinna być również podpisana przez kierownika jednostki.

§ 20. 1. Za użycie pojazdu prywatnego w sprawach służbowych przysługuje właścicielowi pojazdu od jednostki zwrot kosztów użycia pojazdu.

2. Ustala się następujące stawki zwrotu kosztów użycia pojazdu:

- 1) dla samochodów osobowych z silnikiem o pojemności cylindra ponad 2 litry — 1,90 zł za 1 km przebiegu,
- 2) dla samochodów osobowych z silnikiem o pojemności cylindra do 2 litrów — 1,60 zł za 1 km przebiegu,
- 3) dla motocykli bez względu na wielkość i model — 0,80 zł za 1 km przebiegu,
- 4) dla motorowerów — 0,40 zł za 1 km przebiegu.

3. Minister Komunikacji może w uzasadnionych przypadkach na wniosek zainteresowanego ministra i w uzgodnieniu z Ministrem Finansów ustalić odpowiednio wyższe stawki zwrotu kosztów niż określone w ust. 2, jeżeli świadczenia wykonywane są w trudnych warunkach eksploatacyjnych. Stawki te mogą być wyższe nie więcej niż o 25% od stawek określonych w ust. 2.

4. Zwrot kosztów użycia pojazdu prywatnego w sprawach służbowych przysługuje za przejazd drogą nadającą

się do przejazdu, ustaloną przez jednostkę, chyba że ze wskazań licznika wynika, iż faktyczny przejazd został wykonany drogą krótszą.

5. Zwrot kosztów użycia pojazdu prywatnego w sprawach służbowych poza granicami kraju określają odrębne przepisy.

§ 21. Użycie pojazdów prywatnych w sprawach służbowych może odbywać się tylko w ramach posiadanych przez jednostkę rocznych limitów finansowych na podróże służbowe.

Rozdział 6.

Przepisy końcowe.

§ 22. Za użycie pojazdu służbowego niezgodnie z przepisami zarządzenia winnych należy pociągnąć do odpowiedzialności służbowej, niezależnie od odpowiedzialności przewidzianej innymi przepisami.

§ 23. Należności pobierane na podstawie § 16 ust. 3 należy odprowadzać:

- 1) w jednostkach budżetowych — na dochody właściwej części budżetu (centralnego lub terenowego), z którym dana jednostka jest powiązana,
- 2) w pozostałych państwowych jednostkach organizacyjnych (przedsiębiorstwach, zakładach budżetowych, gospodarstwach pomocniczych i innych) i spółdzielniach — na dochody tych jednostek,
- 3) w centralnych organizacjach spółdzielczych i ich jednostkach budżetowych — na fundusz, z którego pokrywane są wydatki administracyjne tych organizacji oraz ich jednostek,
- 4) w organizacjach społecznych — na dochody własne tych organizacji.

§ 24. 1. Kontrolę stosowania przepisów zarządzenia, oprócz kontroli resortowej, wykonują inspektorzy gospodarki samochodowej Ministerstwa Komunikacji oraz inspektorzy gospodarki samochodowej organów do spraw komunikacji prezydium rad narodowych.

2. Nie podlegają kontroli wykonywanej przez inspektorów gospodarki samochodowej (ust. 1):

- 1) samochody reprezentacyjne (R),
- 2) pojazdy służbowe Prokuratury Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — w zakresie celowości ich używania.

§ 25. Tracą moc:

- 1) zarządzenie Ministra Transportu Drogowego i Lotniczego z dnia 9 września 1955 r. w sprawie opłat za używanie pojazdów samochodowych jednostek organizacyjnych administracji państwowej, gospodarki społecznej i organizacji społecznych przez pracowników tych jednostek dla celów niesłużbowych (Monitor Polski z 1955 r. Nr 83, poz. 994 i z 1956 r. Nr 24, poz. 351),
- 2) zarządzenie Ministra Transportu Drogowego i Lotniczego z dnia 25 czerwca 1956 r. w sprawie używania samochodów prywatnych w sprawach służbowych (Monitor Polski Nr 59, poz. 723),
- 3) zarządzenie Ministra Transportu Drogowego i Lotniczego z dnia 29 stycznia 1957 r. w sprawie ustalenia rocznych norm przebiegu samochodów osobowych jednostek organizacyjnych administracji państwowej, gospodarki społecznej i organizacji społecznych (Monitor Polski Nr 11, poz. 79),
- 4) zarządzenie Ministra Komunikacji z dnia 28 listopada 1957 r. w sprawie gospodarowania służbowymi pojazdami samochodowymi i zasad ich używania (Monitor Polski z 1957 r. Nr 98, poz. 571, z 1958 r. Nr 60, poz. 343 i z 1962 r. Nr 15, poz. 64),
- 5) zarządzenie Ministra Komunikacji z dnia 11 grudnia 1957 r. w sprawie określenia zasad i trybu ustalania etatów służbowych pojazdów samochodowych oraz warunków posiadania tych pojazdów (Monitor Polski Nr 98, poz. 573),
- 6) instrukcja Ministra Komunikacji z dnia 18 czerwca 1958 r. w sprawie rejestracji służbowych pojazdów samochodowych (Monitor Polski Nr 51, poz. 304),
- 7) zarządzenie Ministra Komunikacji z dnia 24 lipca 1958 r. w sprawie ustalenia wysokości stawek należności za przejazdy w celach służbowych środkiem lokomocji stanowiącym własność pracownika (Monitor Polski Nr 60, poz. 342).

§ 26. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1964 r.

Minister Komunikacji: *P. Lewiński*